

Innst. S. nr. 109

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument nr. 8:7 (2003-2004)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Lodve Solholm, Øystein Hedstrøm og Øyvind Vaksdal om ny vurdering av vernevedtak på Svalbard mht. vern og gruvedrift

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen foreta ny vurdering av øvre Reindalen mht. vern og gruvedrift, og legge dette frem for Stortinget."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sylvia Brustad, Knut Werner Hansen og Rolf Terje Klungland, fra Høyre, Øyvind Halleraker, Siri A. Meling og Leif Frøde Onarheim, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland og Ingvild Vaggen Malvik, fra Kristelig Folkeparti, Ingmar Ljones og lederen Bror Yngve Rahm, og fra Senterpartiet, Inger S. Enger, viser til at forvaltning av verneplaner ikke er Stortingets ansvar, og at dette forvaltningsansvaret er tillagt regjeringen/departementet.

Komiteen viser for øvrig til partienes merknader og forslag i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 38 (2000-2001) Lov om miljøvern på Svalbard.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, viser til at den norske kullvirksomheten på Svalbard snart har eksistert i 100 år, som en del av det

norske arktiske samfunn og som den siste gjenværende del av det spesielle norske gruvemiljøet, og som i tillegg til kullgruver besto av både sulfidmalmgruver og jernmalmgruver. Denne gruvekulturen eksisterer ennå på Svalbard og kan forsvinne om ikke Store Norske gis anledning til å utvinne sine kartlagte ressurser i øvre Reindalen.

Disse medlemmer viser til at i de 100 år siden industriell gruvedrift startet, har den verken truet det biologiske mangfold eller forandret landskapenes karakter ut over selve gruveanleggene i Longyearbyen og i Svea. Både Adventdalen ved Longyearbyen og Kjellstrømdalen ved Svea har samme karakter nå som før - selv i bosettingenes nærområder.

Når det gjelder Reindalen, viser disse medlemmer til at det er mulig å frede hele nedre Reindalen og hele Semmeldalsystemet, som utgjør et fantastisk sammenhengende område. Disse medlemmer viser til at selv om dette området på langt nær kan kalles uberrørt villmark, er det viktig at dette danner kjernen i Nordenskjöld nasjonalpark. Øvre Reindalen, hvor Store Norske har sine utmål og planlagte gruvevirksomhet, har en natur som en finner mange steder både i den planlagte Nordenskjöld nasjonalpark og i andre foreslåtte nasjonalparker, og også i andre områder på Svalbard. Ved å ta 264 km² ut av den foreslåtte nasjonalparken av det totale forslaget på 4 449 m² landareal, vil en oppnå hele målet en har satt seg.

Disse medlemmer viser til at etter Store Norges planer vil anleggsarbeidene ved Reindalsforekomsten starte i 2008. Med en fredning er det en fare for at Store Norske vil måtte starte planleggingen av avviklingen av kullvirksomhet fra samme tidspunkt. Disse medlemmer mener det er unødvendig at et av Norges mest kompetente og komplette miljøer for arktisk virksomhet skal ødelegges når det ikke finnes noen saklige miljømessige grunner til det.

Disse medlemmer er klar over den store betydningen gruvedrift har og vil ha for Svalbard og Longyearbyen.

Disse medlemmer viser til at den 15. september 2002 ble antall direkte sysselsatte i Store Norskes kullvirksomhet målt. Dette gjelder kun de som er bosatt i Longyearbyen - og viser antall ansatte:

Store Norske Spitsbergen Grubekompani A/S	240
Leonh. Nilsen & Sønner. Store Norske transport m.m.	107
ISS renhold og catering	22
Lufttransport	5
Forskjellig kontraktfestede håndverksselskaper	4
Sum	378

Disse medlemmer viser til at i tillegg har Leonhard Nilsen & Sønner for tiden 52 ansatte i tunneldrift i Svea og ca. 24 ansatte i båtlastning i sommerhalvåret. Disse pendler til fastlandet når de ikke er i Svea.

I Svalbard Samfunnsdrifts næringsanalyse for 2000 tar en utgangspunkt i at for hvert av de 158 årsverk i reiseliv genereres 0,6 årsverk i avledet virksomhet. For hvert av de 204 årsverk i offentlig forvaltning og service var det 0,5 årsverk i avledet virksomhet. For de 68 ansatte i forskning og undervisning var multiplikator også 0,5. Om vi regner at det også er 0,5 ansatte i avledet virksomhet også når det gjelder direkte kullvirksomhet, gir dette $366 + 188 = 554$ årsverk i kullvirksomheten. Siden de fleste i denne virksomheten er familiefolk, gir denne befolkningsgruppen det mest stabile grunnlag for skolen og annen samfunnsbyggende virksomhet.

Disse medlemmer regner med at antall ansatte i kullvirksomheten gradvis vil reduseres med kanskje inntil 20 pst. i løpet av en 8-årsperiode. Dette vil naturligvis bidra til forandring i selve Longyearbysamfunnet på samme måte som den økende forskningsvirksomhet og det økende reiseliv. Begge disse næringene har bidratt til å gjøre Longyearbyen mer mangfoldig og rikere for alle innbyggerne.

Disse medlemmer viser til at gjennomsnittlig ansettelsestid i kullvirksomheten for tiden er 11 år. Dette er betydelig lengre enn gjennomsnittlig ansettelsestid i reiseliv og i forskning og undervisning.

Disse medlemmer mener at å foreta beslutninger som kan gi omgående usikkerhet omkring kullvirksomhetens fremtid, vil kunne få raske følger for kvaliteten i det samfunnet som er bygget opp i Longyearbyen.

Disse medlemmer mener at de viktigste aktivitetene innen all gruvedrift er leting etter, undersøkelser av og utvinning av forekomster. Skal gruvedriften ha et langsiktig mål, må disse tre aktiviteter foregå samtidig. Da vil en til enhver tid ha reserver som gjør at eiere og ansatte føler trygghet for fremtiden.

Disse medlemmer viser til at det i en periode i 90-årene, hvor Store Norske drev med meget store underskudd, var det stor usikkerhet om den norske kulldriftens fremtid på Svalbard. Både leting etter kull-

forekomster og undersøkelser av kullforekomster ble da prioritert ned.

Med driften av Svea Nord har den nødvendige lete- og undersøkelsesaktiviteten igjen fått et normalt omfang, og ny viten genereres stadig. Disse medlemmer mener det er viktig at denne viten legges til grunn når en nå skal fastlegge de nye fredningsområdenes størrelse. Disse medlemmer mener at for Store Norske og for norsk kullvirksomhet på Svalbard er det av avgjørende betydning at øvre Reindalen ikke fredes.

Disse medlemmer viser til brev fra Longyearbyen lokalstyre 23. september 2003 til miljøvernminister Børge Brende, der lokalstyret uttaler følgende:

"Longyearbyen lokalstyre tror at den foreslåtte verneplanen vil ha store konsekvenser for lokalsamfunnene på Svalbard og mener at verneplanens konsekvenser for disse ikke er tilfredsstillende dokumentert. Longyearbyen lokalstyre ber om at det fremmes en mer gjennomarbeidet konsekvensutredning, der verneplanens konsekvenser for lokalsamfunnet, herunder næringsliv og bosetting, belyses grundigere.

Det foreligger ikke alternative forslag til områder eller alternative forslag til avgrensninger for de foreslåtte verneområdene, og dermed heller ikke en vurdering av eller konsekvensutredning for forskjellige alternativer. I lys av dette og i lys av den nye miljøløven, ber Longyearbyen lokalstyre om at det utarbeides flere alternativer, også alternative avgrensninger og at "0-alternativer" blir utredet.

Vi ønsker videre å peke på at verneforlaget reiser såpass store og viktige problemstillinger og er, slik vi ser det, mer omfattende enn det som Stortinget tidligere har etterspurt. På denne bakgrunn mener vi forslaget bør opp i Stortinget og ikke avgjøres av Regjeringen."

Disse medlemmer er enig i lokalstyrets vurderinger og mener at dette burde vært fulgt opp.

Disse medlemmer tar opp forslaget fremsatt i dokumentet.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittpartiet:

Stortinget ber Regjeringen foreta ny vurdering av øvre Reindalen mht. vern og gruvedrift, og legge dette frem for Stortinget.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:7 (2003-2004) - forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Lodve Solholm, Øystein Hedstrøm og Øyvind Vaksdal om ny vurdering av vernevedtak på Svalbard mht. vern og gruvedrift - bifalles ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 28. januar 2004

Bror Yngve Rahm
leder og ordfører